

● POMANJKANJE SUROVIN IN NIZKE CENE

Gradnja Julona — s te in one plati

V Julonuso že leta 1975, ko so se znašli v težkem gospodarskem položaju, napravili načrt kratkoročnih in dolgoročnih ukrepov, s katerimi naj bi izboljšali svoje poslovanje. »Ukrepi so bili uspešni,« je povedal direktor delovne organizacije Jugotekstil — Julon Lojze Šarc, »saj smo od takrat iz leta v leto dvigali produktivnost in nismo imeli izgub, čeprav cene surovin in energije vztrajno rastejo. Naši izdelki postajajo tudi bolj kakovostni, pa tudi odmetkov imamo manj.«

Delavci Julona so torej že navajeni gospodarnega obnašanja. Kljub temu pa so jih prizadeli ustalitveni ukrepi, kajti že vse leto jih pesti pomanjkanje surovin, pa tudi prodajne cene njihovih končnih izdelkov so tako nizke, da proizvajajo z izgubo. Julon mora namreč vse surovine za izdelavo sintetičnih vlaken kupovati na konvertibilnem trgu, ker jih doma pač ni mogoče dobiti. Doslej jim je del deviz za nakup prispevala republika, letos pa si morajo le-te priskrbeti sami. Zato so se odločili, da bodo okoli 15 odstotkov svojih izdelkov prodali na tuji trg preostale devize, potrebne za nakup surovin, pa naj bi prispevali domači kupci sintetičnih vlaken. Z njimi so namreč že lani novembra sklenili samoupravni sporazum o združevanju deviznih sredstev.

Toda narodne banke republik, iz katerih so njihovi domači kupci, ne dovolijo pretoka deviz v Slovenijo, dokler ne bodo sklenjeni ustrezni medrepubliški dogovori. V Julonu imajo surovine le za dvajset do trideset dni rednega dela, morali pa bi jih imeti vsaj za dva meseca. Zgodilo se je, da so 16. marca imeli le še dve toni poliamidnega granulata, kar je zadoščalo še za osem ur dela. Prekinitev dela pa bi pomenila manjši dohodek od načrtovanega, saj ne bi izpolnili plana, obenem pa bi prišlo do motenj v sami proizvodnji. Po vsakem zastoju namreč potrebujejo dva do tri

dni, da so izdelana vlakna ponovno dovolj kakovostna.

Novebra letos bo začela poskusno obratovati prva linija za izdelavo sintetičnih vlaken v novih proizvodnih halah, mesec kasneje druga in januarja 1981 še tretja. Sredi drugega

leta bodo predvidoma pričeli z redno proizvodnjo. Leta 1982 pa naj bi v Julonu napravili že 14.000 ton sintetičnih vlaken na leto, kar bo približno petkrat več kot doslej. Zato pa bodo potrebovali še več surovin iz uvoza.

Največje težave pričakujejo v zagonski fazi, to je v obdobju poskusne proizvodnje. Računajo pa, da bodo takrat del deviz dobili iz republiških rezerv. Kasneje, ko bo stekla redna proizvodnja, pa bodo jugoslovanskemu gospodarstvu prihranili kar precej deviz, saj domačim tekstilcem ne bo treba več kupovati sintetičnih vlaken v tujini za devize in dražje.

Predvidevajo, da bodo prvo četrtino letošnjega leta končali z izgubo. Temu so vzrok tudi nizke cene njihovih izdelkov, saj prodajajo na primer ultralon za 40 odstotkov nižje, kot je njegova cena na svetovnem trgu. Že lani novembra so se z domačimi kupci dogovorili o 35-odstotnem povišanju cene, toda zvezni zavod za cene v Beogradu še do danes ni obravnaval njihovega sporazuma. Jasno pa je, da te razlike ne morejo pokriti niti z gospodarnim obnašanjem niti z dobrim delom.

DARJA JUVAN

Prejšni mesec so obiskali Julon predsednik RS ZSS Vinko Hafner, podpredsednik skupščine SRS Jože Globačnik in predsednik mestnega sveta ZSS Jože Marolt ter si ogledali napredovanje gradnje nove tovarne.

● 11. SEJA OSZS

Varstvo pri delu in prometna varnost

Na zadnji seji občinskega sveta zveze sindikatov so člani razpravljali predvsem o varstvu pri delu in prometni varnosti ter v zvezi s tem sprejeli tudi nekatera stališča.

Iz uvodne razprave in razprav posameznih članov je bilo razbrati, da varstvo pri delu še vedno ni dobilo tistega mesta v združenem delu, ki mu pripada. V občini se je v letu 1978 ponesrečil pri delu vsak 14. in v letu 1979 vsak 15. delavec. Vzrokov za tako pogoste nezgode pri delu je več. Predvsem so to slabe delovne razmere, velika fluktuacija, do marsikateri nezgode pa pride tudi zato, ker vodilni in vodstveni delavci premalo skrbijo za varstvo pri delu. Sprejeti sklepi kažejo, da bo prav v sindikatih potrebno na tem področju narediti veliko več.

Veliko pozornosti so na seji posvetili tudi prometni varnosti. Člani sveta so menili, da se zanj v občini premalo skrbi.

Predvsem si bo potrebno prizadevati za uvedbo sistematičnega izobraževanja in vzgoje ter za dosledno spoštovanje prometnih predpisov, za notranjo kontrolo vzdrževanja vozil, nadzora voznega osebjaja in za nenehno seznanjanje in obveščanje delavcev

v OZD o prometu. Pri tem naj bi imela pomembno vlogo interna glasila organizacij združenega dela. Sprejeti sklepi med drugim obvezujejo OO ZS, da vsaj enkrat na leto obravnavajo področje cestnoprometne varnosti v notranjem prometu v TOZD, da ocenijo probleme na tem področju oziroma vsako prometno nezgodo in sprejmejo ukrepe za zmanjševanje oziroma odpravljanje pomanjkljivosti in nepravilnosti.

Na seji so razpravljali še o osnutku poslovnika in statutarnega sklepa ter sprejeli sklep, da te dokumente pošljejo osnovnim organizacijam ZS v razpravo, nato pa na volilno sejo, ki bo 21. aprila, v sprejem in potrditev. Prav tako je bil potrjen predlog kandidatov za mestni svet zveze sindikatov, za občinski svet ZS in predlog kandidatov za opravljanje vodilnih funkcij v občinskem svetu zveze sindikatov Ljubljana Moste-Polje.

MARIJANA ŠTURBEJ

● NA OBISKU V NOVM VRTCU V SNEBERJAH

»Grega, poišči rdečo kredo!«

»Grega, pridi k meni in poišči rdečo kredo!« je rekla tovarišica Katarina. Iz prve vrste se je vzdignil deček, odšel do tovarišice, pobrskal po škatlji s kredami v njenem naročju in takoj našel rdečo. Pokazal jo je tovarišici. Ta je rekla: »Vzdigni jo in jo pokaži tudi drugim. Naj vsi pogledajo, če je res prava.« Stiriindvajset otroških rok se je vzdignilo in s tem potrdilo, da je Grega res izbral rdečo kredo. »No, Grega«, je nadaljevala tovarišica, »zdaj pa jo položi k drugim rdečim kredam.«

Potem je prišla na vrsto Nuška. »Poišči rumenega metulja«, je naročila tovarišica Katarina. Tudi Nuška je izbranega metulja pokazala vsem otrokom in ko so ti pritrdili, da je pravi, jo je tovarišica vprašala: »Kam ga boš položila? K voščenkam? H kredam? Ne? Kam pa?« »K metuljem!« je vzkliknila petletna Nuška in rumenega metulja pripela na zeleno tablo. Metulji vendar letajo in zato ga ni mogla položiti h kredam in voščenkam v škatlo.

Nuška je sedla in vstal je Tomaž. Toda vzdignil se je tako hitro, da je prevrnil stol. Pa nič zato, kajti rumeno barvico, ki jo je moral poiskati, je tudi on takoj našel.

Tako so se igrali in učili obenem pet-do sedemletni otroci, ki obiskujejo skupino starejših sredinčkov in malih šolarjev v novem vzgojno-varstvenem zavodu v Sneberjah. V sosednji igralnici pa so malčki iskali svoje copatke. Morali so si jih namreč sezuti in jih položiti v označeni krog. Potem so se prijeli za roke, vzgojiteljica je potolkla po bobnu in rekla: »Zdaj bomo hodili okrog copatk, dolgo bomo hodili.« Tovarišica je bobnala, otroci so hodili in nestrpno pričakovali trenutek, ko bo dejala: »Zdaj pa se ustavimo in vsak naj hitro

poišče svoje copatke. Desnoga in levega.«

»No, ko se je to zgodilo, je prišlo skoraj do zmede, kajti vsi so naenkrat stegnili roke, zgrabili copate, toda ne vedno prave. Pa jim je morala seveda tovarišica pomagati, da so našli svoje. V tretji igralnici je štirinajst sredinčkov pozorno poslušalo pravljico. Sedeli so na tleh in se niso prav nič menili za okolico, kajti večina otrok je poslušala pravljice najbrž le v vrtcu in le redkokdaj doma.

Tako nekako potekajo jutranje ure v novem vrtcu v Sneberjah, ki je bil po več zapletih 17. marca končno le odprt. Vendar pa vse še ni urejeno, kot bi moralo biti, saj delavci Marlesa še prihajajo odpravljati razne napake. Tudi trava na igralnem prostoru okoli vrtca še ni zrastle. Tako otroci v teh dneh skoraj ne morejo iz poslopja, saj bi pri igranju pohodili še neutrjeno travo, prečkanje Šmartinske ceste pa je zelo nevarno. Voznike na bližino vrtca opozarja le prometni znak Pešci na cesti, kar pa je seveda premalo.

Marija Zumbergar, ki je vodja te enote, obenem pa tudi vzgojiteljica v najstarejši skupini, je povedala: »Vrtec so pač sezidali tukaj in to se ne da zdaj več spremeniti. Toda škoda, da so ga postavili tako blizu prometne ceste, kot je Šmartinska. Tu tudi nimamo možnosti za sprehode. Bolje bo, ko bo zgrajen podhod pod Šmartinsko cesto. Prosili smo že, da bi voznike s kakšnim dodatnim prometnim znakom opozarjali na bližino vrtca, toda do danes tega še niso storili.«

V vzgojno-varstvenem zavodu v Sneberjah je prostora za 60 otrok, starih od treh do šest let. Zdaj jih seveda še ni toliko, saj so vrtec odprli ob zelo neprimernem času. Malih šolarjev imajo na primer le pet. V jeseni pa jih bo prav gotovo več. Zato sedaj vzamejo v varstvo tudi otroke, mlajše od treh let. Vrtec pa ne obiskujejo le otroci iz Sneberij, temveč tudi iz drugih bližnjih krajev. Za njihovo varstvo in vzgojo skrbijo tri vzgojiteljice in tri varuhinje.

Besedilo in slika: D. J.

Vsak naj hitro poišče svoje copatke!

Končno pričetek gradnje

Z uresničitvijo načrtovane naložbe naj bi drugo leto v Indosu naredili 2400 viličarjev, leta 1982 pa že tri tisoč, kar je sto odstotkov več, kot jih napravijo sedaj. Zato bi morali že letos zgraditi vsa potrebna poslopja. Vendar dela še niso stekla, čeprav imajo gradbeno dovoljenje že od novembra lani.

Podjetje Teznika, ki naj bi zidalo nova poslopja, je namreč zahtevalo povišanje cene gradnje, medtem ko je Indos vztrajal pri pogodbeno dogovorjenem znesku. Bilo je več neuspešnih pogovorov med predstavniki obeh podjetij, medtem je Tehnika postala delovne organizacije Slovenija cesta — Tehnika in v Indosu so ugotovili, da tako ne bodo izpeljali svojega načrta. Pretehtali so vse možnosti in se odločili, da pristanejo na višjo ceno in takoj pričnejo z zidavo. Vrednost naložbe pa se je medtem seveda povečala za okoli 40 odstotkov.

Kot je povedal direktor Indosa Sašo Jevšnik, se bodo dela v teh dneh le pričela. Pri GP Slovenija cesta — Tehnika so jim tudi obljubili, da bodo le-ta končana v enem letu.

Indos je edini končni proizvajalec viličarjev nosilnosti do treh ton v Jugoslaviji in so zato nje-

govi izdelki prodani že naprej. Tako imajo na primer prodane že vse viličarje, ki jih nameravajo napraviti letos. Lani so prvič izvozili 104 viličarje na Poljsko. Tudi letos jih bodo najbrž prav toliko. Pogovarjajo pa se tudi o izvozu viličarjev v Italijo in Avstrijo.

Celoten prihodek so lani povečali kar za 25 odstotkov v pri-

merjavi z letom 1978, toda zaradi podražitev so pri čistem dohodku dosegli le indeks 92. Bojijo pa se, da letošnje leto ne bo tako uspešno, saj ne vedo, kdaj bodo dobili dovoljenje za povišanje cen svojim izdelkom in za koliko. Cene viličarjev se niso spremenile že od marca lani, medtem ko so se drugi stroški močno povečali. Težave pa imajo tudi z nabavo reprodukcijskega materiala. Če tega namreč iz kakršnihkoli vzrokov ne bodo mogli dobiti, bodo morali ustaviti proizvodnjo viličarjev.

D. J.

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Slabo izkušnjo smo imeli z raztovarjanjem vagonov ob novoletnih praznikih. Glede na počasnost raztovarja pa nas podobna nadloga lahko doleti tudi ob prvomajskih praznikih. Zato se moramo zares potruditi, da dela opravimo že pred prazniki, da ne bomo znova bili plat zvona, ko bo prepozno.

Deset dni je bila v avli občinske skupščine razstava likovnih del člana delovnega kolektiva Saturnusa in člana KUD Vide Pregarc Janeza Ošabna. Petdesetletni vodja Saturnusove tiskarne svojih del sicer ni razstavljal prvič, vendar je bila to njegova prva samostojna razstava. Vsekar je v naših delovnih kolektivih še dovolj umetnikov, katerih dela bi kazalo predstaviti, avla skupščine pa se je tudi pokazala kot primeren prostor.

Tudi v Gradisu je bila razstava: svoje umetniške fotografije je razstavljal vodja

priljubljene glasbene skupine Sončna pot Lado Jakša. Razstavljene slike so simbolično predstavile nekaj pogledov na gradnjo, gradbeništvo in nanj vezana likovna razpoloženja. Vsebinsko so fotografije zajele osnovne elemente (pesek, zemlja, kamen, les...) prek njih delovne sinteza (cesta, pločnik, hiša) do prebivalcev in njihovega odnosa do okolja.

Kaže, da kulturi med delovnimi ljudmi posvečajo vse več pozornosti in ni čudno, da smo to pot tudi v tej rubriki posvetili večji del prostora prav temu področju človekovega delovanja. V okviru KUD Slovenija — cesta — Tehnika je bila ustanovljena likovna sekcija, člani pa se že pripravljajo na prvo razstavo.

Ne vemo sicer, če so tedenske novice delavcev Velana izhajale že prej, ker jih nismo prejeli, kaže pa, da gre za novo obliko informiranja zaposlenih v tem kolektivu.

ig